

Fredningsforslag:

Vor Frue Kirkes Plads i Kalundborg

København den 28. juli 2010

Vor Frue Kirkes Plads 03.doc

Set fra Bispegården, 2004.

Indhold

Fredningsforslaget omfatter	2
Forslagsstiller	2
Begrundelse for forslaget	2
Beskrivelse af Vor Frue Kirkes Plads nuværende tilstand.....	2
Kirkepladsens historie.....	3
Baggrunden for forslaget	4
Planforhold.....	4
Identifikation.....	4
Kilder	4

Fredningsforslaget omfatter

Parterreanlægget beliggende øst for Vor Frue Kirke i Kalundborg.

Forslagsstiller

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Have- og Landskabsudvalg.

Begrundelse for forslaget

Formålet med fredningsforslaget er at søge en væsentlig del af det unikke kulturmiljø omkring domkirken, Vor Frue Kirke (1170), i Kalundborg bevaret.

Pladsen øst for den femtårnede kirke domineres af et parterreanlæg, anlagt 1952-53 efter plan af havearkitekt, professor C. Th. Sørensen. Højbyen, som bebyggelsen omkring pladsen kaldes, består af karakteristiske borgerhuse fra middelalderen og fra 1600-1700 tallet. Således er flere tidsperioder på dette sted knyttet sammen på forbilledlig vis.

Parterreanlægget er et hovedværk i det 20. århundredes danske havekunst. Det regnes endvidere blandt C. Th. Sørensens fineste værker.

Beskrivelse af Vor Frue Kirkes Plads nuværende tilstand

Pladsen er beliggende øst for Vor Frue Kirke på et svagt skrånende, kileformet areal. Den er ca. 1.000 m² og former sig som et grønt tæppe bestående af lave, stedsegrønne hække på et fast gruslag.

Hækkene er plantet i kvadrater med en sidelængde på 4,5 meter. Kvadraterne er ordnet i rækker og overlapper hinanden så meget, at de danner kæder og en forskydning i mønstret, der lige passer til pladsens kileform. Der er et kvadrat i den første række, to kvadrater i den anden, tre i den tredje osv. Hækkene er af stedsegrøn liguster og berberis, med sidstnævnte placeret yderst i mønsterkæderne. De mellemliggende felter er i lyst grus.

Anlægget er på alle sider omgivet af brosten i granit. Adelgades vejbelægninger er anlagt i asfalt og fortovene er anlagt i granitskærver. Mod vest afgrænses parterret af kirkegårdsmuren og kirken. De to husrækker på hver side af den kileformede plads og selve domkirken giver den vertikale afgrænsning af det usædvanlig harmoniske og smukke byrum.

Set fra Vor Frue Kirke, 2004.

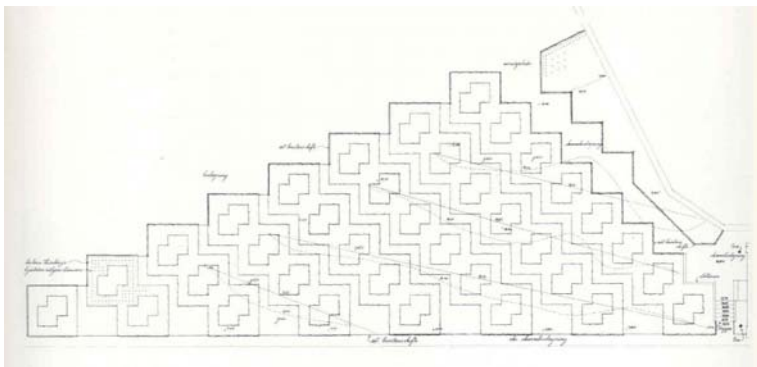
Kirkepladsens historie

I 1952 udarbejdede havearkitekt, professor C. Th. Sørensen et forslag til omlægning af kirkepladsen. Baggrunden var den, at arkitekt Mogens Koch, som var medlem af kirkesynet, havde gjort sognerådet opmærksom på, at pladsen – anlagt i græs, med et par rosenbede og et mindesmærke for politikeren Ove Rode trængte til et alvorligt løft. Mogens Koch pegede på C. Th. Sørensen som egnet til at løse opgaven.

Som det var typisk i talrige af C. Th. Sørensens værker, fik pladsen en skikkelse i overensstemmelse med stedets egne forudsætninger. Pladsens geometriske planløsning er et moderne svar på domkirkens krystallinske former. Samtidig stemmer de grønne kvadraters skala overens med de tilgrænsende, ret beskedne borgerhuses proportioner. Endelig forenes den lille skala i kvadraterne med den store i selve mønsterkæderne, og herved opnås en vis storladenhed i den ellers stærkt regelbundne komposition.

ca. 1932.

Havearkitekt, professor C. Th. Sørensens plan fra 1952.

ca. 1962.

Baggrunden for forslaget

Anlægget er endnu i god behold. Dets grundstruktur er den samme, som dengang anlægget blev skabt. Kirkepladsen udmærker sig ved at kunne bruges og betragtes året rundt. Også i snedækket tilstand gør den et betydeligt æstetisk indtryk. Man kan se hen over pladsen, men ikke komme ind på den på cykel eller i bil. Man kan gå henover pladsen, men hverken busser, boder eller telte risikerer at blokere for udsynet til domkirken eller Højbyens karakteristiske bebyggelse.

Helheden repræsenterer i dag et af de fineste byrum i Danmark, og parterreanlægget er – som ovenfor nævnt – et fuldgyldigt eksempel på C. Th. Sørensens havekunst

Selv mindre indgreb vil betyde et uerstatteligt tab og en markant forringelse af dette værk og hele det kulturhistoriske miljø. Derfor bør parterreanlægget fredes.

Planforhold

Byzone

Kommuneatlas

Nej

Ejer

Ny Kalundborg Kommune

Identifikation

Kommune: Ny Kalundborg

Adresse: Adelgade

Matr. Nr: Kalundborg Bygrunde matr. nr.313 og 7000m

Kilder

Boots, Carsten (1988): Kalundborg kirkeplads, anlæg i Adelsgade. in C. Th. Sørensens virke. Projektanalyse, kompendium 1. Kunstakademiets Arkitektskole, Landskabsafdelingen, 1988 side 42 – 46.

Sørensen, C.Th. (1975): Parterret ved Vor Frue: Arkitekten fortæller lidt om baggrunden Jul i Kalundborg. - s. 9: ill.

Kassler, Elizabeth B. (1964): Modern Gardens and the Landscape. The museum of Modern Art, New York, side 47

Andersson, Sven-Ingvar, Høyer, Steen (1993): C. Th. Sørensen – en havekunstner. Arkitektens forlag. side 88-93.

Lund, Annemarie (2000): Guide til dansk havekunst År 1000-2000. Arkitektens forlag, side 127.

Lund, Annemarie (2002) Danmarks Havekunst III. 1995-2002. Arkitektens forlag, side 84-85.

Borup, Helle (ed.) (1991): C. Th. Sørensen, Curriculum Vitae. . Kunstakademiets Arkitektskole, Landskabsafdelingen, side 50.

Weilbach, Dansk Kunstnerleksikon,

Kalundborg Kommune (1981): Lokalplan 47A

Samling af gamle postkort fra Kalundborg:

Danmarks Kirker IV Holbæk Amt, 5. bind, 29-31 hæfte.

Tegninger findes på Samlingen af Arkitekturtegninger på Kunstakademiet.